

Čís. 4479.

§ 11 písm. a) vládního nařízení ze dne 13. září 1920, čís. 532 sb. z. a n. má na mysli pouze zánik pohledávek placením za zaplacení od obou stran uznaným, nikoli však případy, kde věřitel odmítl přijetí plnění jako zaplacení.

Promlčení úroků a anuit rakouské banky nemohlo počítí, dokud nebylo je lze platiti dle nař. čís. sb. 532/20 v Kč. Po té nelze ovšem spor o vymáhání jich i jistiny přerušiti dle nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1924, Rv II 587/24).

Žalující »Centralbank der deutschen Sparkassen« poskytla žalované obci zápůjčky za účelem úpisu rakouských válečných půjček. V srpnu 1920 splatila žalovaná obec bance »Centralbank der deutschen Sparkassen« ve Vídni na úhradu zápůjček 900.000 K rak., jež však banka nepřevzala. »Centralbank der deutschen Sparkassen in der čsl. Republik« v Praze domáhala se po té na žalované zaplacení nedoplatku v Kč. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

V tomto případě neuznala »Centralbank der deutschen Sparkassen« ve Vídni žalovanou v srpnu 1920 předsevzaté zaplacení 900.000 Kr. ve Vídni za plnění toho, k čemu žalovaná byla povinna, a v důsledcích toho nelze toto plnění, když o jeho právoplatnosti před vydáním vládního nařízení čís. sb. z. a n. 532/1920 způsobem pro obě strany závazným ještě nebylo rozhodnuto, považovati za zaplacení ve smyslu Šu 1412 obč. zák. Nemůže býti pochybnosti, že § 11 a) vládn. nař. ze dne 13. září 1920, čís. 532 sb. z. a n., mluvě o zaplacených pohledávkách, má na mysli, a dle povahy věci na mysli míti může jen zánik pohledávek zaplacením od obou stran za zaplacení uznaným, nikoli však případy, kde věřitel přijetí plnění jako zaplacení odmítl a kde následkem toho v době vydání onoho nařízení otázka zániku pohledávky zaplacením mezi věřitelem a dlužníkem byla sporná. Pro správnost tohoto právního názoru mluví také znění Šu 2 odstavec první čís. 7 a odstavec druhý vládního nařízení ze dne 7. srpna 1922, čís. 265 sb. z. a n., kde mezi svrchu uvedenými dvěma způsoby zániku pohledávky zaplacením ohledně povinnosti soupisové se činí rozdíl. Pokud jde o povahu zápůjček »Centralbank der deutschen Sparkassen« ve Vídni poskytnutých žalované dle dlužních úpisů, o které zde jde, jako zápůjčky komunální, došel soud odvolací k závěru, že zápůjčky ty jsou skutečně zápůjčkami komunálními, jaké § 11 vládního nařízení z roku 1920, čís. 532 má na mysli. Správnost tohoto názoru odvolacího soudu napadá jednak proto, poněvadž prý soud odvolací v rozporu se spisy její tvrzení v odvolání, že o zápůjčky komunální nejde, označil v řízení odvolacím jako nepřipustnou novotu, jednak proto, poněvadž prý věc po stránce právní soudem odvolacím v tomto směru nesprávně byla posouzena,

ježto zápůjčkám těm povaha zápůjček komunálních byla přiznána, ačkoli nejde zde o zápůjčky učiněné výhradně ku prospěchu žalované obce a též jiné zákonné předpoklady komunálních zápůjček u nich nejsou dány. Ani to ani ono tvrzení dovolatelky není však správným. Rozpor se spisy ve smyslu Šu 503 č. 3 c. ř. s. zde není, jelikož žalovaná v řízení první stolice dle stavu spisů skutečně neuvedla, že nejde zde o zápůjčky komunální. Pouhé všeobecné popření všech údajů žaloby v úvodě žalobní odpovědi k tomu nestačí, aby založilo žalovanou tvrzený rozpor se spisy, když ze spisů procesních jde na jevo, že za účelem zjištění předpokladů pro posouzení povahy zápůjček z dlužního úpisu ze dne 26. října 1916 a 5. srpna 1918 v první stolici již skončené jednání znovu bylo zahájeno a v nově zahájeném řízení ku zjištění těchto předpokladů potřebné důkazy svědecké bez odporu žalované byly provedeny. Když pak na základě takto provedených důkazů nižší soudy po stránce skutkové zjistily, že všechny zápůjčky »Centralbank der deutschen Sparkassen« ve Vídni žalované poskytnuté a v tomto sporu v úvahu přicházející měly sloužiti za základ pro 4 a 1/2 % komunální dlužní úpisy vydané dle Šu 5 stanov »Centralbank der deutschen Sparkassen« ve Vídni a základem takovýmto jen komunální zápůjčky býti mohly, jest i právní posouzení věci, že šlo zde skutečně o zápůjčky komunální, bezvadným a na jeho správnosti ničeho nemůže změnit dodatečné tvrzení žalované, že nešlo o komunální zápůjčky. Kdž však v době vydání vládního nařízení ze dne 13. září 1920, čís. 532 sb. z. a n., o jehož platnosti, — jak soud odvolací v napadeném rozsudku správně vyvodil, a kteréž vývody dovoláním žalované nijak nejsou vyvráceny ani otřeseny — nemůže býti pochybností, pohledávka »Centralbank der deutschen Sparkassen« ve Vídni na splatných úrocích a anuitách zaplacená nebyla, stala se dle ustanovení Šu 11 vládního nařízení splatnou v měně československé a přešla na základě tohoto vládního nařízení následkem svolení ministerstva financí ze dne 4. února 1922, č. 4001/161/II/3 1922 postupem »Centralbank der deutschen Sparkassen« ve Vídni na žalobkyni, která jest tuzemskou akciovou společností. Právem proto nižší soudy tento přechod zažalované pohledávky na žalobkyni za základ svého rozhodnutí položily a vývody dovolání žalované nejsou s to, aby něco na správnosti právního posouzení tohoto postupu zažalované pohledávky na žalobkyni změnily. Jest sice pravda, že, jak v dovolání žalovaná uvádí, výnos ministerstva financí ze dne 27. ledna 1923, č. 7517/394/23/II A/3 žalobkyni na její žádost vydaný, nemá moci zákona. Toho však ani napadený rozsudek ani rozsudek soudu první stolice netvrdí. To, že názor ministerstva financí v tomto výnosu ohledně zániku pohledávek placením zaniklých shoduje se s právním názorem nižších soudů, soudem dovolacím sdíleným, nijak nedokazuje, že nižší soudy onen výnos ministerstva financí považovaly pro sebe za závazný, jej nad zákon postavily a samy otázku samostatně neřešily. Není proto ani v tomto směru třeba, zabývat se dále dotyčnými vývody dovolání žalované. Promlčení úroků a anuit do 13. prosince 1920 t. j. tři léta od podání žaloby zpět počítajíc nenastalo, neboť dokud tyto splatné úroky a anuity byly pohledávkou »Centralbank der deutschen Sparkassen« ve Vídni na rakousko-uherské koruny znějící, nemohly od této cizozemské věřitelky v tuzemsku s ohledem na vládní nařízení ze dne 21.

dubna 1921, č. 173 sb. z. a n. býti vymáhány. Po tuto dobu neběžela však ve smyslu Šu 4 tohoto nařízení jejich promlčecí lhůta, poněvadž byla přerušena. Když pak v roce 1922 následkem vládního nařízení ze dne 13. září 1920, čís. 532 sb. z. a n. staly se tyto úroky a anuity splatnými v měně československé a přešly na žalobkyni, nebyly a nemohly býti ve smyslu Šu 1480 obč. zák. promlčeny, poněvadž jejich promlčení teprve od této doby vůči žalobkyni mohlo počítati. Nejsou proto ani v tomto směru vývody dovolání dovozující promlčení svrchu uvedených úroků a anuit správnými.

Čís. 4480.

Železniční dopravní řád.

Hrubou nedbalostí dráhy neprodlužuje se jednoroční lhůta promlčecí. Nesprávné dirigování vozu a ztráta průvodních listin nezakládá za všech okolností hrubou nedbalost dráhy.

Pro dobu do 6. listopadu 1922 nelze posuzovati v poměru k Maďarsku dopravní smlouvu dle mezinárodní úmluvy, nýbrž dle úmluvy uveřejněné ve Věstníku pro železnice a plavbu ze dne 1. listopadu 1919 pod čís. 37.070.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1924, Rv II 696/24.)

Žalující tuzemská firma zaslala dne 1. dubna 1920 do Maďarska vagon zboží a určila přepravu přes Linhartovce. Vagon šel přes Čaňu do maďarské stanice Hidasnémeti, a obsahoval tehdy již jen část zboží, jež maďarské dráhy, nemajíce průvodních listin, převzaly pro své potřeby. Žalobu o náhradu škody proti dráze, opodstatněnou hrubou nedbalostí dráhy a zadanou na soudě v roce 1922, **p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** zamítl, maje za to, že jest žalobní nárok dle Šu 98/1 žel. dopr. ř. promlčen. **O d v o l a c í s o u d** rozsudek potvrdil, **N e j v y š š í s o u d** nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nelze souhlasiti s názorem dovolatelovým, že se jednoroční promlčecí lhůta, stanovená v Šu 98 žel. dopr. ř. k uplatnění nároku na náhradu škody proti dráze pro ztrátu, úbytek nebo poškození přepravovaného zboží prodlužuje netoliko, když škoda byla způsobena úmyslně, nýbrž i když se dráha provinila hrubou nedbalostí. Ze srovnání doslovu § 98 žel. dopr. ř. s odchýlným předpisem čl. 45 mezinárodní úmluvy, ve kterém se promlčecí lhůta ustanovuje pravidelně na jeden rok, ale v případech, že škoda byla způsobena zlomyslně nebo hrubou nedbalostí, na tři léta a se čl. 408 a 396 obch. zák., dle nichž jednoroční promlčecí lhůta neplatí, dopustil-li se povozník podvodu neb zpronevěry, plyne, že se železniční dopravní řád vědomě odchýlil v otázce promlčení od mezinárodní úmluvy tím, že ponechal v jistých případech v platnosti všeobecné, nejen délkou promlčecí lhůty, nýbrž i jejím počátkem pro dráhu nepříznivější ustanovení § 1489 obč. zák., ale jenom tehdy, když škoda byla dráhou způsobena úmyslně. Jelikož žalobce sám netvrdí, že